

YRITTÄJÄT:

JUOMA-
TEOLLISUUS

VIINAPOLTTIMOT

Conrad Soveliuksen maalaus viinanpolttimosta, kuva K.H.Renlundin museo.

VIINAPOLTTIMOT

Paloviinan valmistustaidon toivat Suomeen sotilaat 1500-luvulla. Teollinen alkoholivalmistus sai maassamme alkunsa kruununpolttimoiden perustamisesta. Ensimmäiset tuotteet myytiin 1776. Maamme ensimmäinen väkijuomatehdas perustettiin Helsingissä vuonna 1842. Vuonna 1866 oikeus viinan kotipolttoon Suomessa kiellettiin. Tämän jälkeen maassamme perustettiin useita olutpanimoita, tislaamoita ja viinanpolttimoita. Eniten niitä oli vuonna 1875, jolloin maassamme toimi 83 väkiviinätehdasta ja 62 polttimoa.

Wladimir Swertschkoffin Halkokarin kahakka -aiheinen litografia (yksityiskohta). Taustalla oikealla kuvassa viinanpolttimo. K.H.Renlundin museo.

Hummer,

Sausichen,
Gåslefverpa-
stej, Anjo-
vis, Kristia-

nia, äkta, på ekkaggar, Lysekil, skinn- och
benfri, Sill, delikatess, i bleckklådor o. kag-
gar, Killersprotten in oel, Lax i olja, rökt
och orökt, Sardinier, Capris, Champignoner,
Soya, japansk, Ärtor (petits pois), Pickles,
Matolja, Vinättika, Senap, torr och tillredd,
Chatrinplommon, Smyrna fikon,
Drufrussin, Gelatin, röd och hvit,
Vanilj, Körsbär, Korinter, Spillångor,
Ost, Roquefort, Eidamer, äkta, rysk, Eida-
mer och Saaris,

Viner, Burgunder, hel o. half fl., Bor-
deaux, röda och hvita, Rehnska,
Champagne, hel o. half fl., Grekiska,
Portvin, Scherry, Madeira, Medoch och
Graves,

Hallonpunsch och Körsbärsvin a 5 mark,
Likör, Munk, Chartreuse, Curacao, Hol-
ländsk, röd och hvit,

Cognac, Rom, Jamaika och Vest-
indisk,

Klädningsstyger från 55 p. pr aln till
högre priser,

Bisampelsrockar, 2 st., till nedsatt
pris hos **Carl Sneckendahl.**

Paloviinan poltto-oikeus kuului vanhas-
taan kaupunkien porvareiden oikeuksiin.
Kokkolassa poltto-oikeus oli usein vuok-
rattu jollekin kaupungin asukkaista.

Vuonna 1846 kauppias William
Sneckendahl vuokrasi oikeuden ja perusti
paloviinapolttimon Suntin varrelle, Piki-
ruukin puolelle. Makasiinien ympäröimä
rakennus sijaitsi Suntinsuun sillalta noin
260 metriä merelle päin. Rakennus näkyy
Halkokarin kahakasta tehdyissä taide-
teoksissa.

Viinamitta, käytetty todennäköisesti
jossain Kokkolan viinanpolttimoista.
K.H.Renlundin museo.

Kauppias Jan Forsén nuorempi perusti 1869 toisen paloviinapolttimon, joka rakennettiin lähemmäksi kaupunkia Suntin itärannalle, Hakalahden puolelle. Paikka oli suunnilleen nykyisen Pohjoisen ohikulkutien kohdilla. Forsénin ”viinapränniin” kuului kaksi suurta rakennusta.

Polttimorakennus siirrettiin myöhemmin osoitteeseen Kaarlelankatu 38, missä se on toiminut asuinrakennuksena. Polttimo ei toiminut kovin montaa vuotta.

Kerrotaan, että Forsén sai erikois-oikeuden myös liköörin, hajuvesien ja muiden spriistä jalostettujen tuotteiden valmistamiseen.

Vanha viinanpolttimo. Vi Neristassbor rf, Kokkolan kotiseutuarkisto.

Kuvan taka-alalla on Jan Forsén nuoremman 1869 perustama paloviinapolttimo 1910-luvulla. Etualalla Pusu-silta. Vi Neristassbor rf, Kokkolan kotiseutuarkisto.

Kaarlelankatu 38 vuonna 2019.

Kolmannen polttimon rakensi kauppias Carl Jung, joka sai maistraatilta luvan perustaa Hollihakaan höyrykäyttöisen polttimon. Tehdas aloitti toimintansa 1870-luvulla ja otti nimekseen Kokkolan höyrypolttimo Oy (Gamlakarleby Ångbränneri Ab).

Vaikka viinanpoltto oli 1800-luvulla ajoittain tuottava elinkeino, yleisesti ottaen paloviinapolttimot eivät Kokkolassa juuri menestyneet.

“

SUNTIN VARRELLA,
VÄHÄN LÄHEMPÄNÄ MERTA
OLI SILLOIN VIELÄ VIINAPOLTTIMO,
SEN MUISTAN OIKEIN HYVIN.
POLTTIMOSSA OLI MAAN SISÄÄN
KAIVETTUJA ALTAITA,
SUURIA KUIN TALOJA.
SIELLÄ SITÄ POIKASENA TIIRATTIIN
KUN VIINA JUOKSI RÄNNIÄ PITKIN
NIIN KUIN JOKI VAIN.

”

A.L. Hagström.
Kokkola-lehti 22.12.1987

Mittakeppi, käytetty tynnyreiden ja astioiden sisämittojen/tilavuuden mittaukseen Kokkolan vanhassa viinapolttimossa. K.H.Renlundin museo.

Jung myi polttimon ja myöhemmin omistajana oli mm. Carl Riska. 1902 perustettiin sivuliike Gamlakarleby Destilleringsverk, joka valmisti mm. "konjakkia". 1923 viinapolttimon irtaimisto huutokaupattiin.

KOKKOLA (Gamlakarleby):
Gamlakarleby Destilleringsverk, 1902,
om. Gamlakarleby Ångbränneri Aktiebolag.
Gamlakarleby Ångbränneri Aktiebolag,
1892, op. 60,000, isänn. Carl Riska.

Suomen kaupp- ja teollisuuskalenteri 1917

Lediga tjänster.

En examinerad, ordentlig

maskinist

kan få anställning från 1 december vid Gamlakarleby Ångbränneri.

Betygskriffter och uppgift å löneanspråk insändas före 25 november till Consul *Carl Riska* i Gamlakarleby.

Sanomalehti
Österbottningen
17.11.1903

Lediga tjänster. Brännmästare!

Lediga brännmästareplatsen för nästkommande år vid Gamlakarleby Ångbränneri står att ansökas senast inom Oktober månads utgång. Brännmästare, som ej kan garantera två kannor från hvarje lisp., göra sig ej besvär. Ansökningar adresseras till:

Gamlakarleby Ångbränneri Akt. Bolag.
Gamlakarleby. 2943

Wasa Tidning 12.10.1886

Lediga tjänster.

De personer,

hvilka önska varda antagne till kontrollörsvittne vid Gamlakarleby Ångbränneri under innevarande bränningstermin uppmanas att före den 5 instundande December skriftligen anmäla sig hos undertecknad, stadsfullmäktiges ordförande.

Gamlakarleby, den 16 nov. 1903.

E. F. Staudinger.

Sanomalehti
Österbottningen
17.11.1903

CARL RISKÅ
KOKKOLA — SUOMI.
VIINI- JA PUNSSI-KAUPPA.

Viinan polttamisessa syntynyttä jäteainetta, rankkia, tultiin ympäröivältä maaseudulta hakemaan hevoskuormittain. Rankkia sekoitettiin silppuun ja seosta käytettiin karjan ruuaksi.

Till salu.
Drank
erhålles å Bränneriet från och med torsdagen den 3 dennes. ☞

Sanomalehti Norra Posten 1.2.1898

“

SEN
MINÄ MUISTAN,
ETTÄ TUOHON AIKAAN
HEVOSKUORMA TRANKKIA MAKSOI
YHDEN MARKAN
JA VOIKILO MAKSOI
PUOLI TOISTA MARKKAA
– SELLAINEN OLI
HINTASUHDE SILLOIN.

”

A.L. Hagström
Kokkola-lehti 22.12.1987

Rankkia hakemassa. Vi Neristassbor rf.

“

TÄSTÄ ALKAA TRÄLHAVET.
VESI ON MATALAA, AIROT PAINUVAT
LIEJUUN JA SEISOVAN VEDEN HAJU ON
EPÄMIELLYTTÄVÄ. --VIINAPOLTTIMON
LINJAKKAAT SAVUPIIPUT SEKÄ
TISLAUSRAKENNUS MERKITSEVÄT
TRÄLHAVETIN LOPPUVAN:
TOIMINTA ON TÄLTÄ KAUELTA LOPPUNUT
JA AINOASTAAN ROTAT MÄSSÄILEVÄT
JÄTTEISSÄ.

”

Walter Wiklund kuvailee Kruununvoudintalon rannan
tuntumasta alkanutta Trälhavetiksi kutsuttua
aluetta 1900-luvun alussa. Österbottningen
18.7.1959

Lähteet:

- Axelqvist, Nina 2003: Tervan tie, julkaisematon inventointi
- Eero Huiman aineistot, K.H.Renlundin museo
- Kemianteollisuuden ABC
- Kokkolan Kansallinen kaupunkipuisto-hanke/ Esiselvitys
- Norra Posten 1.2.1898, Kansalliskirjaston digitaaliset aineistot
- Suomen Kauppa- ja Teollisuuskalenteri 1917. Kansalliskirjaston digitaaliset aineistot
- Vi Neristassbor rf, kuvakokoelmat, Kokkolan kotiseutuarkisto
- Wasa Tidning 12.10.1886, Kansalliskirjaston digitaaliset aineistot
- Wiirilinna, Annikki: Kun tehtailija pantiin muistelemaan. Haastattelussa A.L. Hagström, Kokkola-lehti 22.12.1987
- Sanomalehti Österbottningen, 17.11.1903 (Kansalliskirjaston digitaaliset aineistot) ja 18.7.1959 (painettu lehti)

Viinan mittakannu.
K.H.Renlundin museo.

YRITTÄJÄT:

JUOMA-
TEOLLISUUS

KOKKOLAN
PANIMO

Kokkolan Panimon rakennuksia Kolumäellä portilta nähtynä. Vasemmalla itse panimo, perällä mm. jääkellari säilytystä varten. Oikealla uudempi jääkellari säilytystiloineen. Eino Karelmon kokoelma, K.H. Renlundin museo.

KOKKOLAN PANIMO

Viktor Donner sai luvan panimon perustamiseksi 1852. Panimo oli Donnerille sivutoimi. Panimo tunnettiin nimellä Donners Ölbryggeri ja se sijaitsi osoitteessa Tullitie 1. Rakennus tehtiin miltei uudelleen 1863–64 ja vasta tämä uusi tehdas tunnettiin varsinaisena oluttehtaana (Bryggeri, G. V. Donner). Viktor Donner kuoli 1868 ja panimo siirtyi hänen leskelleen. Tämä palkkasi saksalaissyntyisen panimomestari Joseph Herlerin hoitamaan panimoa.

Panimon omistajaksi vaihtui edesmenneen Viktor Donnerin veli Carl Jacob Sixtus Donner, joka myi sen puolestaan panimomestari Herlerille.

Herlerin puolison veli Otto Joel Silfverberg toimi tehtaalla kirjanpitäjänä ja alaa opittuaan varsinaisena oluenpanijana. Vuonna 1876 olutta valmistui 32 600 litraa.

Panimo ja Länsipuiston "potti". Kuvatietojen mukaan 1870-luvulta. Vi Neristassbor rf, Kokkolan kotiseutuarkisto.

Vuonna 1877 Herler myi tehtaan merikapteeni Carl August Forsénille. Tehtaan nimi muuttui ollen Bryggeri, C. A. Forsén, (myös Carl Forséns Ölbryggeri). Oluenpanijana toiminut O. J. Silfverberg opetti toimeen C. A. Forsénin pojan Carl Johan Forsénin. Myöhemmin C. J. Forsén opiskeli oluenpanotaitoja myös Saksassa.

Vuonna 1879 työntekijöitä oli palkattuna seitsemän. Omistaja Carl August Forsén kuoli 1885. Tehdas siirtyi leski Johanna Amandalle, käytännössä toimintaa jatkoi Carl Johan nimellä Gamlakarleby Bryggeri, C. J. Forsén. Kaupparekisteriin yhtiö liitettiin vuonna 1897 nimellä Gamlakarleby Ölbryggeri, Carl Joh. Forsén.

K.H.Renlundin museo

Carl Joh. Forsén, Ölbryggeri & Läskedrycksfabrik, Gamlakarleby.

Gästgifvare, Ungdomsföreningar, tillställare af bröllop, läsförhör, danser, begrafningar, å landsbygden, får härmedst delgifva, att trots det maltskatten numera från 1 Januari förhöjts med 10 %, och samtliga mina kolleger Herrar Bryggare från sagde dag förhöjdt sina ölpriser till **30 penni**, jag däremot ej ansett det med min fördel för enligt att frångå mina gamla priser, utan komma desamma att äfven hädanefter förblifva **25 penni flaskan**.

De af mig numera äfven fabriksmässigt tillverkade Läskedryckerna, som soda, selters, Lemonaderna, Citron (hvit), Hallon (röd), får jag äfven fortsättningsvis på det bästa rekommendera vid förefallande behof, och som jag ställt priset så billigt som möjligt, eller 16 penni flaskan då minst hel korg tages, och det städse skall blifva en sträfvan för mig, att hålla jemngod vara och moderata priser, hoppas jag att liksom härintills få glädja mig åt en årligen ökad konsumtion och kundkrets. Bryggeriet i Januari 1898.

Carl Joh. Forsén.

Pian oluen vuosituotanto oli korkeimmillaan noin 150.000 litraa. Tämän lisäksi valmistettiin myös mietoja mallasjuomia. Forsén perusti virvoitusjuomille oman yhtiön 1896. Vuosina 1908 ja 1910 verotusta kiristettiin niin, että tehtaan oluen myyntihintoja oli nostettava. Vuonna 1914 ensimmäinen maailmansota katkaisi tehtaan toiminnan ja tehdas ajautui konkurssiin. Syynä oli monenlainen raaka-ainepula, joka keskeytti Kokkolan panimon lisäksi monen muunkin panimon toiminnan maassamme väliaikaisesti.

Vuonna 1915 oluttehdas siirtyi irtaimistoiineen uudelle omistajalle, Gamlakarleby Bryggeri Ab:lle. Osakeyhtiön perustaja oli AB Hud & Skinnecompaniet - OY Vuota- ja Nahkakomppania, jonka omistivat kauppiat Karl Johan Gustafsson, Emil Björk sekä Eliel ja Hugo Sandbacka. Oluttehtaan hoitajaksi palkattiin panimomestari A. Elliot. Tehdas oli jälleen toiminnassa, mutta ns. Väliaikainen kieltolaki astui voimaan samoihin aikoihin. Vuonna 1919 varsinainen kieltolaki tuli voimaan.

Pediga platser.

I svenska och finska språken fullt kompetent mansperson erhåller plats som

Kontorist

å Gamlakarleby Bryggeri Aktiebolag — Kokkolan Panimo Osakeyhtiö härstädes. Löneanspråk jämte betygsskrift bör lämnas före den 31 dennes till A.-B. J. S. Hongell O.-Y:s kontor. Gamlakarleby den 21 okt. 1916.

Styrelsen.

Sanomalehti Österbottningen
24.10.1916

Palveluks. halutaan.

Miehinen

maan molempia kieliä taitava

Konttoristi.

Vastaukset todistusjäljennöksineen jätettävä ennen t. k. 12 p:ää yhtiön johtajalle kauppias J. S. Hongellille.

Kokkolassa jouluk. 5 p. 1917.

**Kokkolan Panimo O Y:n
Johtokunta.**

Keskipohjanmaa 8.12.1917

Kahvilat ja kaljankuluttajat

HUOM.!

Pitkän pakollisen keskeytyksen jälkeen olemme tilaisuudessa toimitamaan vanhastaan hyväksi tunnetuita kaljavalmistemamme kuten: **Pilsener** ja **National** niin $\frac{1}{1}$ kuin $\frac{1}{2}$ pulloissa, 25 m:ksta koko-, 16 m:ksta puolipullokorilta.

Kokkolan Panimo O Y.

Kokkola.

Panimon konttorin puhelin N:o 44.

Öb.

Kokkola 25.11.1919

Laki kielsi yli kaksi tilavuusprosenttia alkoholia sisältävien tuotteiden valmistuksen, maahantuonnin, myynnin, kuljetuksen ja varastoinnin muuta kuin lääkinnällisiä, teknillisiä ja tieteellisiä tarkoituksia varten. Yksinoikeus alkoholin valmistukseen, myyntiin ja maahantuontiin kuului valtiolle. Monopolia hoiti Valtion Alkoholiliike. Kieltolain aikaan salapoltto ja salakapakat lisääntyivät nopeasti. Myös pirtun salakuljetus lisääntyi.

“

KESÄK. 1. PÄIVÄSTÄ ALKAEN EIVÄT KAUPPIAAT, ROHDOSLIIKKEET EIVÄTKÄ APTEEKIT SAA MYYDÄ MITÄÄN ALKOHOLIA SISÄLTÄVIÄ KAUNISTUSAINOITA, VAAN ON NIIDEN MYYNTI KIELLETTY. TÄTEN LAKKAA JOKSIKIN AIKAA USEIDEN HIUS-, SUU- JA IHOVESIEN SAANTI KAUPPOISTA. SAMATEN MYÖSKIN PULITUURI-, LAKKA- JA VERNISSAVALMISTEIDEN MYYNTI. T. K 17 P:STÄ ALKAEN ALETAAN NIITÄ JÄLLEEN ERITYISIÄ LUPATODISTUKSIA VASTAAN MYYDÄ APTEEKEISSA JA MUISSA MYYNTIOIKEUDEN SAANEISSA LIIKKEISSÄ. MYYNTIKIELTO KOSKEE M.M. SELLAISIA YLEISESTI KÄYTÄNNÖSSÄ OLEVIA VALMISTEITA, JOLLAISIA OVAT ILLODIN-, VADEMECUM-, OXYGENOL- JA EAU DE COLOGNE-VALMISTEET.

”

Kokkola 3.6.1919

K.H.Renlundin museo

Kieltolain takia panimot joutuivat suuntaamaan tarjontansa mietojen mallasjuomien markkinoille. Vaikea taloudellinen tilanne pakotti mallasjuomapanimot valmistamaan markkinoille uusia tuotteita.

Vuodet 1919–23 olivat Suomen panimoille hyvin vaikeita. Tämä johtui ensimmäisen maailmansodan jälkeisestä talouspulasta, elintason laskusta sekä inflaatiosta. Tuotantokustannukset nousivat juomien hintoja nopeammin. Vuonna 1921 yhtiön hallitus näki parhaaksi myydä tai vuokrata tehtaan halukkaalle jatkajalle.

**Kesän helteisinä
päivinä**
Mallas- ja Virvoitusjuomamme
VIRKISTAVAT TEITÄ JA
SAMMUTTAVAT JANONNE.
Käyttäkää hyväksitunnettuja tuotteitamme!
KOKKOLAN PANIMO
Puh. 44.

Kokkola 4.7.1931

Palvelukseen halutaan

Suomea ja Ruotsia taitava kunnan

Myyjätär

saa paikan Chydeniuksen puistossa
sijaitsevassa virvoituskioskissa.
Ilmoittauduttava tänään
**Kokkolan Panimon
konttoriin.**

Kokkola 29.4.1922

Meidän tässä kaupungissa sijaitseva

Kalja- ja Virvoitusjuomatehdas

myydään tai mahd. vuokrataan. Panimo: perusteellisesti uusittu 1916—17, täydellisine koneineen, tarpeellisine kellareineen ja kalustoineen, vesijohto kaupungin johtoverkosta ja sähkökäyttövoima. Päärakennuksessa on 2 keittiötä ja 8 asuinhuonetta. Kaikki omalla 6528 neliöm. suuruisella tontilla. Raaka-aineita on jo voidaan ne haluttaessa luovuttaa ostajalle tai vuokraajalle. Suulliset ja kirjalliset tiedustelut osoitteella: *J. Rudbäck, Kokkola.*

Kokkolassa, lokak. 20 pnä 1921.
(Hbl.88) 30213

KOKKOLAN PANIMO Oy.

Uusi Suomi 23.10.1921

Vuonna 1922 tehtaan vuokrasi ruotsalaissyntyinen panimomestari Knut Swen Skade ja saksalaissyntyinen panimomestari Karl Heining. Yrityksen nimeksi tuli Gamlakarleby Bryggeri, Skade & Heining. Skade asui Vaasassa ja hänellä oli oluttehtaat myös Kristiinankaupungissa ja Vaasassa. Toiminnasta Kokkolassa vastasi Heining. Hänellä oli apunaan poikansa Karl Maximilian (Max) Heining. Skade kuoli 1925 ja sopimukset siirtyivät tämän lesken nimille. Skade ajautui konkurssiin 1932.

Halutaan ostaa

Vanhempi HEVONEN

halutaan ostaa

KOKKOLAN PANIMOON.

Kokkola 13.6.1922

Huomautamme

väten kaikille **asiakkaillemme** että **tyhjät pullo** on tuotava panimoomme ensi tilassa, sekä kiellämme edesvastuun uhalla käyttämästä kaljapullojamme marjoihin.

Kokkolan Panimo.

Kokkola 12.12.1925

Kansanäänestyksen tuloksia Keski-Pohjanmaalla.

Kunta. Äänestysalue	Lista 1			Lista 2			Lista 3			Äänest. yht.
	mie- hiä	naisia	yht.	m.	n.	yht.	mie hiä	naisia	yht.	
Kokkola										
I äänestysalue	93	134	227	1	8	9	422	455	877	1113
II "	77	82	159	0	1	1	65	48	113	196
III "	9	18	27	0	0	0	58	37	95	122
Yhteensä	311	324	635	6	4	10	267	136	403	1048

Kieltolain kumoamista koskevan kansanäänestyksen tulokset Kokkolassa. Ne, jotka halusivat säilyttää täysikiellon, äänestivät 1. vaihtoehtoa. Ne, jotka tahtoivat sallia mietojen alkoholijuomien valmistuksen ja kaupan, äänestivät 2. vaihtoehtoa. Kieltolain kumoamisen kannattajat äänestivät 3. vaihtoehtoa. Äänestystulokset Kokkola-lehdestä 5.1.1932.

Kieltolaki päättyi 1932 ja toi mukanaan paineita tehtaan ajanmukaistamisesta kolmosoluen valmistamisen myötä. Investointihalujen puuttuessa tehdas asetettiin myyntiin ja uudeksi pääosakkaaksi tuli vaasalainen Bryggeri Ab BOCK. Panimon nimeksi tuli virallisesti kaksikielisenä Gamlakarleby Bryggeri Ab - Kokkolan Panimo Oy.

Tehdasta uusittiin ja toiminta jatkui Karl Heining kuolemaan vuonna 1936.

“

JOHTAJA HEINING OLI REIPPAAN JA YSTÄVÄLLISEN
AITO BAIERILAISEN LUONTEENSA VUOKSI
SUOSITTU HENKILÖ KAIKISSA NIISSÄ PIIREISSÄ,
JOIDEN KANSSA HÄN JOUTUI KOSKETUKSIIN.
AMMATTIINSA HÄN ANTAUTUI TINKIMÄTTÖMÄN JA
PERINPOHJAISEN LUONTEENSA KOKO VOIMALLA.
HÄNELLE OLI PANIMO-KEMIASTA JA BIOLOGIASTA
MUODOSTUNUT ERÄÄNLAINEN
MAAILMANKATSOMUS, JONKA HÄNEN PERHEENSÄ
SITTEN ON OMAKSUNUT NIIN TÄYDELLISESTI,
ETTÄ LAPSISTA USEIMMAT EDELLEENKIN
JATKAVAT ISÄNSÄ AMMATTIA, JONKA
SALAISUUKSIIN HE PIENESTÄ PITÄEN
OVAT OLLEET TILAISUUDESSA
ISÄNSÄ OPASTUKSELLA PEREHTYMÄÄN.

”

Mallasjuomat-niiden valmistus, kauppa ja ravintolatarjoilu,
Suomen panimoteollisuuden harjoittajain liiton
kuukausijulkaisu nro 4, huhtikuu 1936.

Heiningin poika Karl Max Heining tuli isänsä työn jatkajaksi. 1939 olutta valmistettiin noin 85.000 litraa. Toisen maailmansodan aika oli vaikeaa, ammattitaitoista henkilökuntaa oli rintamalla ja oli puutetta raaka-aineista ja pulloista. 1940-luvulla K.M. Heiningin tilalle tuli Vaasasta BOCKin tehtaalta saksalaissyntyinen panimomestari Karl Fritz Bieglas. Häntä seurasi norjalais-syntyinen panimomestari Svend Owren. Vuonna 1953 hankki K.M. Heining yhteistyökumppaneineen itselleen BOCKin osuuden tehtaasta. Owrenin muuttaessa pois Heining jatkoi panimomestarina.

Vuonna 1955 Kokkolan Panimolla oli töissä 43 ihmistä. Vuonna 1956 panimo valmisti 2 miljoonaa pulloa olutta ja 1,6 miljoonaa pulloa virvoitusjuomia. Panimon kahden keittimen päivätuotanto oli tuolloin 20 000 litraa.

Panimon asuinrakennus Tullitiellä 1940-luvulla, (nyk. Tehtaan-katu 20 b). Vi Neristassbor rf, Kokkolan kotiseutuarkisto.

Sotien jälkeen jokaiselle panimolle oli määritelty oma myyntialueensa. 1950-luvun alussa järjestelmä oli pois käytöstä, mutta 1950-luvun puolen välin tienoilla se otettiin taas käyttöön. 1956 BOCKin panimon myyntialue ylsi Kokkolan alueelle ja ylikin, joten tämä loi tehtaalle tilanteen, jossa piti kilpailla asiakkaista. Lisäksi Kokkolan panimossa ei valmistettu A-olutta, jota taas BOCKilta sai.

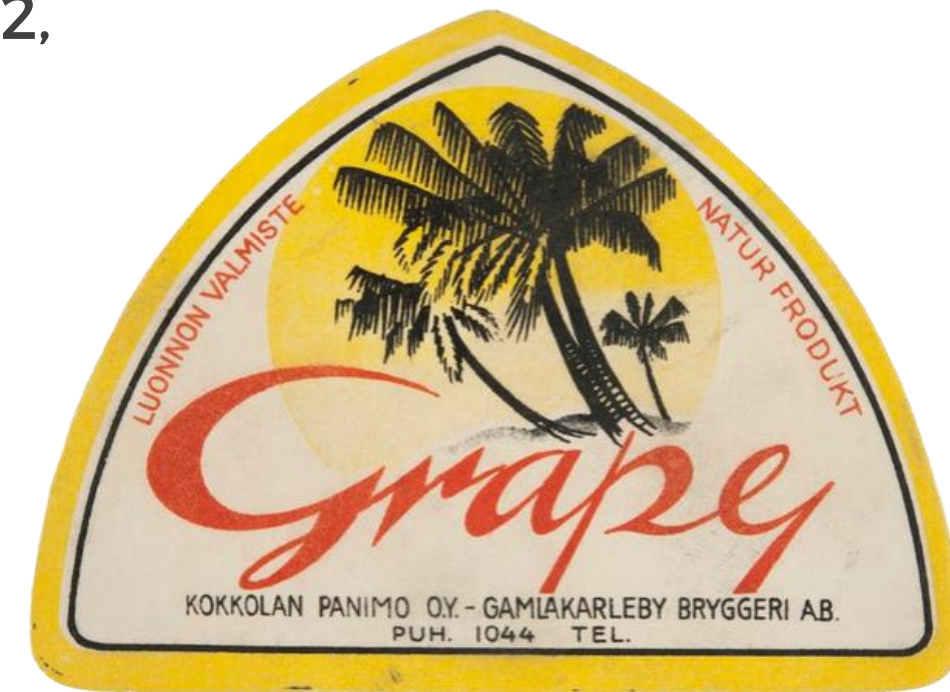
Oy Alkoholiliike yritti korjata tilannetta laajentamalla Kokkolan myyntialuetta, johon panimon kapasiteetti ei riittänyt. Tehdasta yritettiin myös myydä BOCKille, mutta panimon pienestä koosta ja huonokuntoisuudesta johtuen kaupoista ei edes neuvoteltu. Tehdas päätettiin lopettaa ja oluen ja muiden juomien valmistus lopetettiin 1959. Seuraavana vuonna yhtiö lakkautettiin.

Kokkolan Panimo Kolumäellä ennen rakennusten purkamista. K.H.Renlundin museo.

Lähteet:

- BeerFinland.com, Sivusto panimoiden historiaan ja olutalan keräilyyn osoitteessa: http://www.beerfinland.com/suomen_panimot/kokkola.htm
- Eero Huiman aineistot, K.H.Renlundin museo.
- Helsingin kaupunginmuseo, kuvan lisenssi CC BY 4.0: <https://hkm.finna.fi/Record/hkm.HKMS000005:km0000ndeh>
- Keskipohjanmaa-lehti (mainos) 8.12.1917, Kansalliskirjaston digitaaliset aineistot
- Kieltolakiäänestys 1931: https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/67217/kieltol_1931.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Kokkola-lehdet 3.6.1919, 25.11.1919, 29.4.1922, 13.6.1922, 12.12.1925, 4.7.1931 ja 5.1.1932, Kansalliskirjaston digitaaliset aineistot
- Kokkolan kaupungin historia, osa 5
- Kokkolan panimo 90-vuotias, artikkeli Keskipohjanmaa-lehdessä 10.04.1954. Kansalliskirjaston digitaaliset aineistot
- Mallasjuomat-lehti nro 4, huhtikuu 1936, Kansalliskirjaston digitaaliset aineistot
- Turunen, Matti 2002: Jos täytätte mun lasini
- Uusi Suomi -lehti 23.10.1921, Kansalliskirjaston digitaaliset aineistot
- Österbottningen 24.10.1916 Kansalliskirjaston digitaaliset aineistot
- Vi Neristassbor rf, Kokkolan kotiseutuarkisto

Kuva: Helsingin kaupunginmuseo,
Finna. CC BY 4.0